

v dosedanjih zvezkih lahko za vzgled onemu, ki hoče pisati za otroke.

Dr. Fr. L.

Solnce in senca. *Povest. Spisal J. Bedenek. Novo Mesto 1891. Natisnil in založil Jan. Krajec. Narodne biblioteke 39. snopič. Cena 15 kr.* — Slovenski mladenič, Drobnavov Tomaž, snubi slovensko dekle, Mačinovo Marjano, to je predmet povesti. Pisatelj opisuje naša dva junaka dostojno, včasih celo nekoliko idealno. Vmes omenja razne šege in navade iz kmečkega življenja med Slovenci. Vidi se na živi in podrobni, sem ter tje celo preobširni pisavi, da je pisatelj opisal svoj rojstveni kraj. Novo, pa hvale vredno je, da je gosp. Bedenek poskusil v tej povesti poljudno razpravljati znanstvena vprašanja. Zato je podučni del jako bogat. Kar je dobrega, hvali, kar je slabega, graja v raznovrstnih oblikah, od tod je tej povesti tudi ime: Solnce in senca. Pisatelj sicer rabi za poduk pesniške oblike, s čimer je povest pridobila mnogo, vendar bi mislil, da bi se dal nauk o tej ali drugi reči večkrat povedati krajše, zlasti v prispovicah in vzgledih.

Jezik je domač, kakor v drugih spisih našega pisatelja. Nekoliko slovniških napak bodi na račun stavcem.

Knjižica je pripravna za odraslo slovensko mladež.

Dr. J. J.

Zakoni in naredbe o davčnih olajšavah ter o državni podpori za vinorodne kraje, koder je trtna uš. *V Ljubljani 1892. Založil in izdal deželni odbor kranjski. Tisek J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani. 8°. Str. 16.* Opozarjamo na to zbirko zakonov one, katerim je lahko v prid.

HRVAŠKO SLOVSTVO.

Knjige «Maticе Hrvatske» za l. 1892.

Pod Nehajem. *Pripovjest iz senjskoga žirota. Napisao Vjenceslav Novak. Stranij 193. Cena 75 novč.* — V tej povesti je senjsko življenje dokaj dobro opisano. Povest se godi v dobi, ko so se Senjani borili za odpravo vojaške oblasti. Senjani so porabili vsako najmanjšo priliko, da so dali duška silni mržnji z vzklikom: «Doli s sabljo!» Vojaški oblastniki so brezobzirno in svojevoljno porabljali svojo

oblast, dražili meščane ob vsaki priliki in jih potem kaznjevali strogo, ako se je kateri količak uprl. Zaradi tega je bilo tako nasprotstvo med oblastvom in meščanstvom, katero se je razburilo še bolj potem, ko je bila Hrvaški razven Krajine podeljena ustava in so Senjani ostali pod nepriljubljeno vojaško upravo. Posamni obrazi so resnični, le tu in tam se mi zdi, da je bil pisatelj pregostobeseden.

Podgoričan.

Osvit. *Slike iz tridesetih godina. Napisao Ksaver Šandor-Gjalski. Str. 351. Cena 1 gld.* — Šandor Gjalski je najbolj priljubljen izmed sedaj živečih hrvaških pisateljev. V svojih spisih budi najrajši spomine iz dobe pred tridesetimi — petdesetimi leti. Piše jako realistično, tu in tam precēj pretiruje, zna pa navdušiti čitatelja za minule čase, da skoro nehoté žaluje za njimi. — V tej povesti si je izbral za snov probujanje narodne zavesti hrvaške okoli leta 30. tega stoletja. Takrat nekako so začeli usiljevati Madjari madjarščino v hrvaške urade, da bi izpodrinili državno latinščino ter z jezikom še bolj priklenili Hrvaško k Ogerskemu. To pa nekaterim hrvaškim domoljubom ni bilo všeč, začeli so borbo za latinščino. Takrat se pa pojavi tretja, najmanjša stranka mladih, navdušenih mož, na čelu jim stari grof Janko Drašković. Ti so dvignili narodni prapor in se začeli s čilimi močmi boriti proti madjarščini in latinščini za zaničevano hrvaščino, o kateri so mislili višji stanovi v kraljevini, da je le jezik za proste hrvaške seljake. Težko je bilo premagati vse ovire in podreti predsodke, ki so se jim ustavljali od vseh stranij. Mladi, navdušeni možje se pa niso strašili ne truda, ne stroškov; delovali so stanovitno, dokler niso prodrli z narodno idejo.

Iz te snovi je naslikal vrsto krasnih prizorov, katere spaja v celoto ljubezen Ivana Kotromanića do Madlene, žene odličnega madjarona Dumića. Značaji v obče so dobro risani, zlasti pa dr. Ljudevit Gaj, grof Janko Drašković, Kargačević, Hana, Ženika, Tivadar i. dr. Zakaj pisatelj opisuje nedovoljeno ljubovanje Kotromanića in Madlene, tega ne umevamo in mislimo, da bi ne bilo celoti nič na škodo, ako bi bil mesto omožene Madlene risal še neudano devo.

Podgoričan.

Razne stvari.

Naše slike.

«Postaja Rtnek (Ortenek) na dolenski železnici.» Po risbi, katero nam je poslal prijatelj našega lista, priredil je p. G. Zega malo sliko za glavo tej številki. — Sliko Majarjevo je narisal g. Jos. Germ po fotografiji iz prejšnjih let Majarjevih. — Lepo Bernatzovo sliko na str. 201 smo kupili od lastnika «Katholische Warte», ter jo objavljamo v čast kraljici

majnikovi. — O «Žalostni Gori na Dolenskem» objavimo spisek v prihodnji številki. — Slika na str. 216 je posneta po fotografiji mladega našega fotogr. Davorina Rovška. Imeli smo priliko prepričati se o njegovi spretnosti in želji, da bi še napredoval. — Slike na str. 225, 232 in 240 so narejene po fotografijah, sliko na str. 237 je narisal s posebno prijaznostjo gosp. M. Koželj, slikar v Kamniku, prijatelj Pucherjev.